

Z A P I S N I K
sa 31. sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore,
održane 30. juna 2014. godine

Šednica je počela u 10 sati.

Šednici je predsjedavala Nada Drobnjak, predsjednica Odbora.

Šednici su prisustvovali članovi/ice Odbora: Nikola Gegaj, mr Branka Tanasijević, Žana Filipović, Draginja Vuksanović, Ljerka Dragičević, dr Ljiljana Đurašković, prof.dr Jelisava Kalezić, doc.dr Branka Bošnjak i dr Radosav Nišavić.

Saglasno članu 56 Poslovnika Skupštine, odsustvo sa sjednice najavio je Goran Tuponja.

Šednici je prisustvovala Biljana Pejović, načelnica Odjeljenja za rodnu ravnopravnost Ministarstva za ljudska i manjinska prava.

Prije prelaska na utvrđivanje dnevnog reda, na predlog predsjednice Odbor je, jednoglasno, odlučio da javnosti uputi poruku sljedeće sadržine:

„Odbor za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore najoštrije osuđuje objavljivanje članaka i fotografija koji imaju za cilj diskreditaciju i omalovažavanje žena odnosno omalovažavanje čovjeka kao ljudskog bića. Neprimjereno je da se na ovakav način, kršeći ustavna prava, medijski napadne jedna žena. To, između ostalog, pokazuje da su žene, još uvijek, samo deklarativno ravnopravne sa muškarcima. Takođe, osuđujemo izjavu koja promovise nasilje, a koja kao žrtve prepoznaje žene i decu. Država mora voditi politiku jednakih mogućnosti, stvarati ambijent u kome neće opstajati stereotipi, ali i kažnjavati ponašanje zasnovano na stereotipima. Odbor za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore predlaže da se preispita ranije usvojena zakonska odredba o ukidanju klevete kao krivičnog djela“.

Za sjednicu je, jednoglasno, utvrđen sljedeći

D N E V N I R E D:

1. Izveštaj o sprovođenju Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (2013- 2017) za 2013. godinu;
2. Tekuća pitanja

Prije prelaska na rad po utvrđenom dnevnom redu, Odbor je usvojio zapisnike sa 28, 29. i 30. sjednice Odbora, bez primjedbi.

Prva tačka - IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU PLANA AKTIVNOSTI ZA POSTIZANJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI (2013- 2017) ZA 2013. GODINU

Predsjednica je informisala Odbor da će Izveštaj predstaviti načelnica Odjeljenja za rodnu ravnopravnost Biljana Pejović, zbog zauzetosti ministra za ljudska i manjinska prava dr Suada Numanovića, o čemu je Odbor obaviješten pisanim putem. Nedolazak ministra komentarisala je doc.dr Branka Bošnjak i zatražila da se ubuduće u slučaju da se ministri ne odazovu pozivu na sjednicu, primijene odredbe Poslovnika i zakazana sjednica odloži.

Načelnica Odjeljenja za rodnu ravnopravnost Biljana Pejović informisala je članove/ice Odbora da je Vlada na sjednici održanoj u martu 2014. godine usvojila Izveštaj o sprovođenju Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (2013-2017) za 2013. godinu, koji sadrži rezultate sprovedenih mjera.

Predstavljanju Izveštaja prethodilo je podsećanje da je Vlada 2013. godine usvojila Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (PAPRR) za period 2013-2014. i da je ovim strateškim dokumentom koji kreira politiku rodne ravnopravnosti definisano devet prioriternih oblasti djelovanja: unaprjeđenje ljudskih prava žena i rodne ravnopravnosti, rodno osjetljivo vaspitanje i obrazovanje, rodna ravnopravnost u ekonomiji, rodno osjetljiva zdravstvena zaštita, rodno zasnovano nasilje, mediji i kultura, ravnopravnost u

procesu odlučivanja u političkom i javnom životu, međunarodna politika i saradnja i institucionalni mehanizmi za primjenu rodne ravnopravnosti. U svakoj oblasti je određen strateški cilj, ciljevi, kao i mjere koje treba preduzeti. Određeni su i nosioci odgovornosti, partneri i vremenski period realizacije. Većina mjera iz PAPRR-a inkorporirano je u Akcioni plan za Poglavlje 23 - Pravosuđe i temeljna prava, što predstavlja dodatni imperativ za nosioce aktivnosti da odgovorno i sa punim kapacitetima, kako zakonskim tako i institucionalnim, pristupe realizaciji planiranih aktivnosti i time odgovore strateškim ciljevima koji su postavljeni ovim planom.

Biljana Pejović je saopštila da je Izvještaj o sprovođenju PAPRR-a za 2013. godinu zasnovan na izvještajima o preduzetim mjerama koje su dostavila pojedina ministarstva i organi državne uprave, aktivnostima koje je realizovalo Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti i aktivnostima civilnog društva. Aktivnosti su realizovane iz budžetskih sredstava nosilaca aktivnosti, kao i iz donacija. Izvještaj je pokazao da, od predviđenih aktivnosti iz Programa sprovođenja PAPRR-a za 2013. godinu, 73 aktivnosti su realizovane, dok 19 mjera su djelimično realizovane ili je njihova realizacija u toku s obzirom da je za njihovu realizaciju vremenski okvir od dvije godine – 2013. i 2014. u skladu sa Programom sprovođenja PAPRR-a, pa se njihova realizacija nastavlja i u 2014. godini. Od ukupno 157 koliko je Program za sprovođenje PAPRR-a predvidio za realizaciju u 2013, među kojima je i određen broj aktivnosti koje treba u kontinuitetu sprovesti u roku od dvije godine, broj realizovanih i djelimično realizovanih mjera iz ovog izvještaja je značajan i nije zanemarljiv, tim prije što je Plan veoma zahtjevan i sveobuhvatan, pogotovo kada se posmatra sa aspekta oblasti u kojima treba djelovati da bi opravdao svrhu donošenja. Izraženo u procentima više od 60% aktivnosti je realizovano, što po njenom mišljenju predstavlja veoma dobar rezultat. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava organizovalo je 27. februara 2014. godine, II sastanak Komisije za praćenje i sprovođenje Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori za period 2013-2017. godine, na kojem je razmotren Nacrt Izvještaja o sprovođenju PAPRR-a za 2013. godinu. Članovi/ice Komisije su se saglasili/e da izvještaj sadrži podatke koji pokazuju ono što je ostvareno u primjeni PAPRR-a, te da isti može biti upućen Vladi na razmatranje i usvajanje.

Ukazujući na dobar zakonodavni okvir kada je u pitanju ravnopravnost žena i muškaraca, načelnica Odjeljenja je saopštila da podaci pokazuju da iako žene čine većinu stanovništva u Crnoj Gori (50,2%) i u većem broju završavaju fakultete (preko 60%), i dalje su podzastupljene na mjestima odlučivanja, u malom broju su vlasnice biznisa (9,6%) i mali broj posjeduje nekretnine. Tokom 2013. i 2014. godine sprovedene su edukacije za nosioce pravosudnih funkcija, advokate, novinare, inspektore i zaposlene u obrazovanju. Međutim, to nije dovoljno da se u praksi prevaziđe neravnopravnost žena. U Crnoj Gori žene nijesu ravnopravno zastupljene na mjestima odlučivanja. U Skupštini Crne Gore učešće žena je 14,81%, u Vladi Crne Gore tri žene su ministarke, od svih crnogorskih opština samo je u jednoj žena predsjednica opštine. Takođe, žene doživljavaju različite oblike porodičnog i drugih oblika nasilja i doživljavaju različite oblike neravnopravnosti na radnom mjestu. Navedeno ukazuje da treba uložiti dodatne napore kako bi se osnažio položaj žena u Crnoj Gori i postigla ravnopravnost u praksi.

U raspravi su učestvovali: Ljerka Dragičević, dr Ljiljana Đurašković, mr Branka Tanasijević, prof. dr Jelisava Kalezić, doc. dr Branka Bošnjak, Nada Drobnyak i načelnica Odjeljenja za rodnu ravnopravnost Biljana Pejović.

Tokom rasprave, članovi/ice Odbora pozitivno su ocijenili novi pristup u izradi Izvještaja i kroz pitanja i komentare od načelnice Odjeljenja za rodnu ravnopravnost zatražili pojašnjenja - da li je neprepoznavanje nosilaca aktivnosti i nedostatak sredstava razlog da procenat realizovanih aktivnosti ne bude veći od 60%; zašto nije realizovan znatan broj mjera u oblasti rodna ravnopravnost i ekonomija - usklađivanje radnog vremena roditelja sa radnim vremenom vrtića i škola, uvođenje kliznog radnog vremena, otvaranje ustanova za brigu o starima i proširenje sistema mjera za brigu o starima. Takođe, postavljeno je pitanje sastava Komisije za praćenje sprovođenja Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2013-2017. koju je obrazovalo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava.

U komentarisanoj stepena realizacije planiranih mjera u pojedinim oblastima, pohvaljeno je Ministarstvo odbrane, koje svake godine izdvaja sredstva za realizaciju aktivnosti iz PAPRR-a čiji su oni nosioci. Posebno je istaknuta aktivnost ovog ministarstva na edukaciji zaposlenih i pripadnika/ca Vojske Crne Gore o Rezoluciji 1325 Savjeta bezbjednosti UN „Žene, mir i bezbjednost“.

Načelnica Odjeljenja za rodnu ravnopravnost dala je tražena pojašnjenja i saopštila da su Zaključkom Vlade zaduženi nosioci aktivnosti – ministarstva i organi državne uprave - da u okvirima svojih nadležnosti nastave da aktivno sprovedu politiku rodne ravnopravnosti, kao i da obezbijede uslove za realizaciju aktivnosti predviđenih Planom aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za 2014. godinu, kao i da shodno Planu aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti, opredijele sredstva za realizaciju obaveza iz PAPRR-a za 2014. godinu.

Nakon rasprave, Odbor je, jednoglasno, podržao Izvještaj o sprovođenju Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (2013- 2017) za 2013. godinu.

Druga tačka – TEKUĆA PITANJA

Odbor je odlučio da u saradnji sa Ministarstvom kulture, Ministarstvom nauke, UNESCO-om katedrom za demokratsko obrazovanje i obrazovanje za ljudska prava i NVO “NOVA - Centar za feminističku kulturu”, u sjedištu UNESCO-a organizuje izložbu “Žensko nasljeđe Crne Gore - Muzej u nastajanju“. Otvaranje izložbe planirano je za novembar 2015. godine u prostoru „Salle des actes“ u Parizu i najavljuje se 18 mjeseci ranije, u skladu sa pravilima UNESCO-a. Organizovanje ove izložbe treba da učini žensko kulturno i istorijsko nasljeđe Crne Gore vidljivim i promoviše ga kao bitan segment savremenog crnogorskog kulturnog i istorijskog identiteta.

Odbor je usvojio zaključak da članovi/ice Odbora upute dopis Kolegijumu predsjednika Skupštine, sa zahtjevom da se predsjednicama dva odbora – Odbora za rodnu ravnopravnost i Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport - obezbijede kancelarije u zgradi Skupštine, kao i korišćenja službenog vozila. Pitanje kriterijuma za dodjelu radnog prostora i dodjelu službenog vozila predsjednicima radnih tijela pokrenuto je iz razloga što je nejednak tretman očigledan, kao i neuvažavanje rodnog aspekta.

Predsjednica je najavila održavanje šednice u prostorijama Udruženja mladih sa hendikepom, uz podsećanje na zaključak Odbora sa šednice održane 16. aprila t.g. na kojoj je razmatran Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2013. godinu, i naglašen značaj pitanja lica sa invaliditetom i problema sa kojima se svakodnevno suočavaju. Najavila je i održavanje šednica Odbora u pojedinim opštinama tokom III kvartala t.g, uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori.

Takođe, informisala je članove/ice Odbora o aktivnostima između šednica, i to:

- XVI Cetinjskom parlamentarnom forumu, “Žene u biznisu”, održanom od 8. do 10. juna t.g. na Cetinju, kojem su prisustvovali članovi/ice Odbora – Goran Tuponja, Nikola Gegaj i dr Ljiljana Đurašković. Skup je organizovala Skupština Crne Gore u saradnji sa Organizacijom za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS), Savjetom za regionalnu saradnju (RCC) i Regionalnim centrom za jednakost polova (GTF). Zasjedanjem XVI Cetinjskog parlamentarnog foruma predšedavali su predsjednica Odbora Nada Drobnjak i predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, Aleksandar Damjanović. Ovo je prvi put da se zajedno okupe predstavnici parlamenata – članovi/ice Odbora za rodnu ravnopravnost i Odbora za ekonomiju, finansije i budžet – i vlada sedam zemalja iz regiona, predstavnici/e međunarodnih organizacija koje daju podršku ženama - UNDP, EBRD, Svjetska banka, kao i članice asocijacija žena preduzetnica, što je pozdravljeno od strane svih učesnika. XVI Cetinjski parlamentarni forum otvorili su predsjednik Skupštine Crne Gore i Parlamentarne skupštine OEBS-a Ranko Krivokapić, ambasador Serard Studman, specijalni predstavnik OEBS-a za Zapadni Balkan, ministar za evropske poslove i glavni pregovarač sa EU Republike Turske Mevlut Çauşoglu i Goran Svilanović, generalni sekretar RCC-a i bivši ministar vanjskih poslova SRJ/SCG i dogovoreno da se naredne godine organizuje Forum posvećen jačanju ženskog preduzetništva, sa pregledom ostvarenih rezultata u zemljama učesnicama Cetinjskog parlamentarnog foruma. Na Forumu je usvojena zajednička izjava, koja će članovima Odbora biti dostavljena naknadno;

- učešću predsjednice i zamjenika predsjednice Odbora Nade Drobnjak i Gorana Tuponje u radu regionalne konferencije Koalicija za ravnopravnost KORAK, koja je održana 3. juna u Podgorici, u organizaciji Centra za građansko obrazovanje. KORAK je koalicija NVO iz Crne Gore, Srbije i Kosova, organizovana sa ciljem borbe protiv diskriminacije na regionalnom nivou. Predsjednica i zamjenik predsjednice Odbora govorili su _u okviru panela “Žene i politika-kako do rodnoeg balansa u političkom

odlučivanju”, na kojem su predstavljena dostignuća i izazovi u oblasti zastupljenosti i učešća žena u političkom odlučivanju;

- da su članice Odbora mr Branka Tanasijević, dr Ljiljana Đurašković i prof. dr Jelisava Kalezić prisustvovala skupu “Otvoreni dan ženskog preduzetništva”, koji je održan 30. maja u Podgorici. Skup je organizovan sa ciljem da omogući predstavnicima/ama poslovnog i bankarskog sektora, međunarodnih poslovnih udruženja, međunarodnih organizacija i široj javnosti da steknu direktan uvid u ženski preduzetnički potencijal i da zainteresovani investitori i potencijalni poslovni partneri sklope dogovore o saradnji sa ženama iz četiri opštine: Cetinje, Kolašin, Mojkovac i Pljevlja. Predstavljene biznis planovi su rezultat rada grupe žena koje su tokom 2013. i 2014. godine bile obuhvaćene Programom za rodnu ravnopravnost, koji od 2011. godine sprovodi Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Program UN za razvoj i Delegacija EU u Crnoj Gori. Partneri u organizaciji ovog skupa bili su Privredna komora CG, Unija poslodavaca i Montenegro Business Alliance;

- učešću zamjenika predsjednice Odbora Gorana Tuponje na regionalnoj konferenciji “Žene u sektoru bezbjednosti” koja je održana od 28. do 30. maja u Budvi. Konferenciju su organizovali Misija OEBS-a sa Kosova, na prijedlog Udruženja žena policajaca sa Kosova, sa ciljem jačanja regionalne saradnje, povezivanja, definisanja mogućnosti za buduću saradnju, kao i razmjene pozitivnih praksi žena koje rade u sektoru bezbjednosti. Konferencija je okupila predstavnice/ce Crne Gore, Albanije i Kosova;

- učešću predsjednice Odbora Nade Drobnjak, u radu međunarodne konferencije o rodnoj ravnopravnosti, održanoj od 26. do 28. maja u Beogradu. Na konferenciji su razmijenjena iskustva o prevođenju ciljeva Rezolucije 1325 SB UN “Žene, mir i bezbjednost” u praktične mjere države. Razgovarano je o tome kako žene doprinose izgradnji mira, koje su dobre prakse uključivanja žena i rodne perspektive u planiranju i izvođenju vojnih operacija, kao i koje zemlje imaju najbolje modele integrisanja rodne perspektive u upravljanju vojskama. Skup je organizovan u okviru projekta koji ima za cilj kreiranje instrumenata za mjerenje napretka integrisanja rodni pitanja u upravljanju vojskama članica NATO i Partnerstva za mir, čija je članica i CG. Konferencija predstavlja najznačajniji događaj ove godine, u okviru programa Nauka za mir i bezbjednost, pod pokroviteljstvom NATO. Konferenciju je otvorila Mari Skare, specijalna predstavnica NATO za primjenu rezolucija SB UN koje se tiču pitanja žena, mira i bezbjednosti;

- da je NVO »LGBT Forum Proges« dostavio Odboru potreban broj primjeraka knjige »Mitovi i stereotipi-Nasilje i govor mržnje prema LGBT osobama: Policijska i pravosudna praksa u Crnoj Gori«, čiji su autori mr Aleksandar Zeković, dr Jovan Kojičić i Predrag Tomović.

U okviru ove tačke dnevnog reda:

- prof.dr Jelisava Kalezić informisala je članove/ice Odbora o višegodišnjoj saradnji Univerziteta Crne Gore i Univerziteta u Oslu, u okviru koje je realizovano više projekata, posebno sa Centrom za ženske studije Univerziteta u Oslu. Predložila je da se razmotri mogućnost saradnje Odbora sa Univerzitetom Crne Gore u cilju promovisanja rezultata projekta osnivanja rodni studija i inoviranja saradnje sa Univerzitetom u Oslu, radi podsticanja istraživanja u raznim oblastima, sa aspekta ženskih studija. Takođe, predložila je obraćanje i Norveškom savjetu u istom kontekstu;

- predsjednica je najavila učešće u radu Pregledne konferencije OEBS-a o implementaciji obaveza koje se odnose na rodnu ravnopravnost, koja će se održati 10. i 11. jula t.g. u Beču. Konferenciju organizuje OEBS u saradnji sa Sekretarijatom i Kancelarijom OEBS-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR).

Šednica je završena u 11 sati i 30 minuta.

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković,s.r.

PREDŠEDNICA ODBORA
Nada Drobnjak,s.r.

